

واردکننده‌هایی

هستند که برای

دور زدن قوانین

یک نمونه از

محصولات مورد نیاز

مراکز درمانی را

تولید می‌کنند و

بعد از اینکه مورد

تأیید قرار گرفت

مابقی دستگاه‌ها

را وارد می‌کنند

و این گونه سر

وزارت بهداشت

کلاه می‌گذارند

میلیون دلار رسیده و عمده این صادرات به کشورهای منطقه، اروپا و آفریقا بوده است. در حال حاضر نیز بنا بر گفته مدیر کل نظارت و ارزیابی تجهیزات و ملزومات پزشکی میزان ۴۰ درصد اقلام و تجهیزات پزشکی کشور تولید داخل و ۶۰ درصد آن‌ها وارداتی است. این در حالی است که در تهیه این گزارش به تولیدکننده‌هایی بر خور دیم که معتقد بودند می‌توانند نیاز کشور را از واردات در محصولی که تولید می‌کردند بی‌نیاز کنند اما واسطه‌ها، دلال‌ها و مسئولین خرید بیمارستان‌ها که بعضاً هیچ گونه تخصصی در این رابطه ندارند مانع از خودکفایی کشور در این زمینه می‌شوند. برخی تولیدکننده‌ها می‌گویند: «پست مسئول تدارکات یا مسئول خرید بیمارستان سرقتی دارد چون پورسانت خوبی می‌گیرند و بعضاً مسئولان دیگر بیمارستان هم برای تأیید محصول پورسانت می‌خواهند.»

بازی با پول و جان بیماران در خرید تجهیزات خارجی

فدائی تولیدکننده لنزهای چشمی می‌گوید: «در زمینه تجهیزات فساد بزرگی وجود دارد، گاهی پزشک به بیمار پیشنهاد می‌دهد، لنز دولتی ۲۰۰ هزار تومانی را نخر و لنز ۳ میلیون تومانی ژاپنی را استفاده کند و مردم هم به خاطر سلامتی لنز ژاپنی را انتخاب می‌کنند، در حالی که بهترین لنز خارجی هم کمتر از ۴۰۰ هزار تومان قیمت دارد و بقیه مبلغی که بیمار تا ۳ میلیون تومان پرداخت می‌کند، پورسانت آقای دکتر و بیمارستان است. اگر ۱۰۰ لنز بخرد سفر ایتالیا، ۵۰۰ لنز پژو ۲۰۶ و ۱۰۰۰ لنز یک آپارتمان جایزه می‌گیری، این قوانین بازی است. خیلی قانونی پزشکان را در یک هتل جمع می‌کنند و به کسانی که لنز بیشتری خریدند، جایزه می‌دهند. ارتوبد مشهدی خیلی رسمی در بیمارستان امام رضا (ع) می‌گوید که من با هیچ بسته تجهیزاتی غیر این بسته خارجی خاص عمل نمی‌کنم. بررسی که می‌کنیم کاشف به عمل می‌آید پسر آقای دکتر واردکننده این بسته‌ها است.»

نبود پول و کاهش کیفیت خدمات بیمارستان

مصطفی صاحب کار تولیدکننده پوشش‌های بیمارستانی می‌گوید: «قبلاً همه لباس‌ها و پوشش‌های بیمارستانی پارچه‌ای بود اما یکی از عوامل ارتقاء رتبه بیمارستان‌ها لباس یک بار مصرف بود که باعث کاهش عفونت‌های بیمارستانی گردید اما حالا بعد از اجرای طرح تحول که پولی در دست بیمارستان‌ها نیست و تولیدکننده هم جنس نمی‌فروشد، بیمارستان‌ها فقط برای برخی اعمال از پوشش‌های یک بار مصرف استفاده می‌کنند، چون پول ندارند. پس دوباره به دهه ۷۰ برگشتیم.»

بی پولی چشم‌گیرتری شود

با نگاهی به نظرات دست‌اندرکاران حوزه تجهیزات پزشکی به خوبی می‌توان دریافت طرح تحول سلامت خوب است اما روی کاغذ. کمبود بودجه و وجود افراد رانت‌خوار و پزشکی که دغدغه جدی افزایش درآمد به هر قیمتی دارند، مسائل واقعی پیش روی این طرح است که گویا در نظر طراحان نیامده است. طرح تحول، زمانی سلامت را به نظام درمان ما می‌بخشد که درآمدی درون‌زا و به‌دور از وابستگی به پول نفت برای آن دیده شود، در حال حاضر با افزایش بار کاری بیمارستان‌ها، هزینه‌هایشان نیز افزایش پیدا کرده است و موقوفات نیز افزایش پیدا کرده، این شرایط باعث می‌شود که بی‌پولی بیمارستان‌ها بیشتر به چشم بیاید و تأثیر آن را بر روی کیفیت تجهیزات و خدمات بیمارستانی دید. نکته دوم در نقد این طرح اینکه طرح تحول سلامت باید آهسته‌تر اجرا می‌شد و تا زمانی که قسمت‌های پیشین کامل اجرا نشده بود قسمت‌های پسین آن را کد می‌ماند. به‌عنوان مثال توزیع کیف سلامت زمانی که حقوق پرسنل پرداخت نشده است، ضرورتی ندارد و باید به‌عنوان آخرین مرحله و در زمانی که مشکلات طرح تمام شده اجرا می‌شد. این اولویت‌بندی و تقدم و تأخر نه‌تنها در زمان اجرا بلکه باید در مکان اجرا هم رعایت می‌شد. به‌عنوان مثال در تمامی بیمارستان‌های کشور یک کیف سلامت ارائه می‌شود. در بیمارستان بالای شهر تهران بیمار از کیفیت کم این کیف ناراضی است و آن را دور می‌اندازد اما در شهر محروم، بیمار به جای کیف، پول آن را طلب می‌کند. همه‌جای کشور را یکسان دیدیم، این نه واقعیت است نه عدالت.

پیش از این با نرخ بالای ۳ میلیون تومان خریداری می‌شد و هم اکنون نرخ این محصول به حدود یک میلیون و ششصد هزار تومان کاهش یافته است و این مسئله قطعاً به نفع بیمار تمام می‌شود. وی ادامه می‌دهد: «امکان اینکه جنس غیر ایرانی را به اسم کالای ایرانی و یا کالای کم کیفیت به مراکز درمانی فروخته شود، دیگر وجود ندارد چون در لیست مجاز برای خرید تجهیزات اسم شرکت و نوع مدل محصول آمده است و ما حتی به درخواست بیمار هم امکان خرید محصولی خارج از این لیست را نداریم.»

فقط یک بار تولید و بعد واردات

تولیدکننده جوان دیگری که در رابطه با لوازم رادیولوژی فعالیت دارد هم در مورد حمایت وزارت بهداشت از تولیدات داخلی دل خوشی ندارد و می‌گوید: «واردکننده‌هایی هستند که برای دور زدن قوانین یک نمونه از محصولات مورد نیاز مراکز درمانی را تولید می‌کنند و بعد از اینکه مورد تأیید قرار گرفت مابقی دستگاه‌ها را وارد می‌کنند و این گونه سر وزارت بهداشت کلاه می‌گذارند. بوی ادامه می‌دهد: «ما نگاسکوپ‌های التراگالستیک تولید می‌کنیم که کاملاً از نظر مصرف انرژی و عدم تأثیر منفی بر دستگاه‌های اتاق عمل آزمایش شده است و توانسته استانداردهای بین‌المللی مثل CE را پاس کند ولی مراکز درمانی کشور تمایلی به خرید محصولات داخلی ندارند به گمان اینکه جنس خارجی بهتر است، در بعضی مواقع هم که مجبور می‌شوند جنس داخلی بخرند به دلیل قیمت پایین آن‌ها اجناس کم کیفیت و پر مصرف تهیه می‌کنند، بدون اینکه به بهینه‌سازی مصرف انرژی اهمیت می‌دهند.»

وام‌های وزارت خانه نمی‌صرفد

نوروزی تولیدکننده کوتر صد وات در یک شرکت دانش‌بنیان بوده است و در حال حاضر به دلیل مشکلات تولید به واردات روی آورده، وی می‌گوید: «به‌سختی و با ریزنی فراوان با وزارت بهداشت و شخص وزیر توانستیم قول یک وام برای شرکت دانش‌بنیانمان بگیریم تا بتوانیم محصول خودمان را وارد بازار نماییم اما تسهیلاتی که برای ما در نظر گرفته بودند مبلغ ۶۹ میلیون تومان بود با بازپرداخت یک‌ساله و با سود ۱۴ درصد که اصلاً منطقی نبود و اگر از یک مؤسسه مالی وام می‌گرفتیم شرایطی بهتر از این داشت. او مشکل اصلی تولید تجهیزات پزشکی را عدم خرید محصول از جانب مراکز درمانی می‌داند و می‌افزاید: «رانت‌خوارها اجازه پیشرفت به ما نمی‌دهند حتی بیمارستان‌های دولتی هم با وجود تمامی دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌ها بعضاً به دلیل وجود بعضی رانت‌ها جنس خارجی را ترجیح می‌دهند.»

بازپرداخت طولانی مطالبات تولیدکنندگان داخلی

تولیدکننده دیگری در حوزه الکترودهای الکترومیوگرافی و فاینال میدر می‌گوید: «این محصول قبلاً کاملاً وارداتی بود و الان به برکت هوش جوانان ایرانی مقداری از مصرف داخل کشور تولید می‌شود که به‌شدت از خروج عرض از کشور جلوگیری می‌کند.» وی مشکل اصلی بر سر راه تولید را بازپرداخت دیر هنگام و طولانی مدت مطالبات تولیدکنندگان می‌داند و می‌گوید: «فاصله بین تولید و پرداخت هزینه را می‌توان با خرید تضمینی محصولات با نرخ بازگشت سرمایه مشخص از بین برد، تولیدکنندگان عرصه تجهیزات پزشکی بعضاً معتقدند اگر سرمایه‌های خود را در بانک می‌گذاشتند از نظر مادی به نفعشان بود. در هر صورت با یک نگاه به تولید تجهیزات پزشکی در کشور می‌توان دریافت اوضاع خوبی در پیش روی این عرصه قرار ندارد، هزینه‌هایی که از جیب ملت می‌رود اما با نظارت غلط و طرح‌های غیر کارشناسی یا دود می‌شود و یا به جیب خارجی‌ها می‌ریزد.»

پورسانت خرید تجهیزات پزشکی!

طبق آمار گمرک در سال ۹۱ میزان صادرات تجهیزات پزشکی هشت میلیون دلار بوده که بر اساس آمار وزارت بهداشت، این میزان در سال ۹۲ به ۱۵